

Fragments de cinc esbossos de cartes a Belin

(...)

Pel que fa a les quarantenes infligides a obrers de part de delegats sindicals, puc assegurar-vos que a la Renault la quarantena sortí normalment de l'arsenal de les sancions, del règim de la *boîte*. Per a mi, siguin quines siguin la causa de la sanció i la víctima (fins si és un no sindicat, o un *Croix-de-feu*), ho trobo un abús de poder escandalós. No sé si us n'adoneu, dels sofriments morals que comporta una jornada de treball en aquestes condicions...¹

(...)

Les remors de què us havia parlat (unitat política) es confirmen. Si teniu cap influència al Partit [socialista], fóra el moment de fer-la servir, en nom de la nostra amarga experiència a la CGT².

(...)

[De les nacionalitzacions,] D'això, en tinc una opinió personal: i és que fins el capitalisme és millor que l'Estat totalitari tipus URSS, a què certs socialistes voldrien dur-nos de dret.

(...)

És amb una sorpresa dolorosa que l'altre dia em vaig adonar que també a vós us és impossible de deixar esclafar Txecoslovàquia; és a dir, que fer eventualment la guerra per Txecoslovàquia ho trobeu legítim. També vós, llavors —com Blum, com Bergery, com els comunistes, com Jouhaux, com la dreta, com tothom. Us desafio a aportar una sola raó que mostri la no absurditat que un sol jove de per aquí mori als seus vint anys per Txecoslovàquia...

(...)

Penso —¿no ho penseu vós, també?— que una desfeta no és pas una catàstrofe pitjor que una guerra victoriosa; són dues catàstrofes iguals. (...) A manca d'una limitació general dels armaments (...), una limitació, una minva progressiva dels armaments francesos no augmentaria pas els riscos de guerra; només augmentaria el risc de desfeta en cas de guerra, i refuso de donar-hi importància.

Afirmo també que una desfeta sense guerra és preferible a una guerra victoriosa. ¿Qui impediria, cada cop que un conflicte diplomàtic efectiu o latent amenacés de girar-se en guerra, d'acordar a l'adversari els objectius declarats o secrets, simbòlics o reals, que es proposés aconseguir per mitjà d'una victòria militar?

Una tal diplomàcia fracassaria en cas que l'adversari volgués la guerra per la guerra. Però res no permet d'afirmar que Hitler la vulgui, la guerra per la guerra...

(...)

¿Evitaríem així la guerra? No és pas provat. Però no s'ha fet mai, i es podria intentar...

(...)

¿Em direu que ens arriscaríem així a encoratjar de mica en mica l'adversari fins a emmenar-lo a exigències més serioses que una guerra? Primerament, seria difícil; les concessions haurien d'anar verament molt lluny per a arribar a costar tant com una guerra. Però admetem-ne el risc. El risc d'emmenar l'adversari (...) a exigències inacceptables no és pas més gran que el risc d'exasperar-lo mitjançant la resistència. Cal intentar maniobrar, fer ziga-zagues entre les dues posicions...

(...)

No teniu raó, n'estic convençuda, si penseu que una política social fins moderada es pot prolongar en la situació internacional actual. (...) Els anys que s'acosten, es tractarà de mantenir-se al nivell d'Alemanya, i només es podrà fer patint unes privacions i una coerció gairebé iguals a les imposades per Hitler...³

(...)

[No es pot realment transformar la condició proletària si no s'actua sobre les dades fonamentals que la determinen, que són:] les necessitats que implica l'equipament del país amb vista a la guerra, necessitats el pes efectiu de les quals sobrepassa de lluny la càrrega de la fabricació de guerra pròpiament dita; l'organització del treball industrial, que redueix la funció social d'una gran massa de treballadors a quelcom equivalent a l'esclavatge; l'estructura general de l'economia, que duu les privacions i l'excés de feina molt més enllà de les necessitats reals, per la part acordada a les branques de l'economia que no contribueixen al desenvolupament dels cossos i els esperits; l'estructura, la funció, la puixança de l'Estat.

(...)

Crec que la qüestió militar és determinant, per damunt de les altres.

(...)

[Tant els revolucionaris com els reformistes creuen que es pot canviar la condició obrera sense canviar aquestes dades fonamentals.] Penso que aquest mètode és il·lusori. Les dades principals essent les que són (...), és impossible de trobar solucions sensiblement més properes a les aspiracions populars que les de la dreta.

Ja fa anys que penso així, i això és perquè sempre m'he mantingut a part fins de les formacions polítiques o altres que em cauen més bé pel que fa a les seves aspiracions. Des del començament del *Rassemblement populaire*, he considerat la seva propaganda i la de les organitzacions que en formen part com gairebé del tot demagògiques, i m'he abstingut de prendre ni la més mínima part en l'eforç de propaganda que ha dut a la victòria electoral de maig. El moviment de juny, pel canvi miraculós que ha aportat a l'atmosfera general, m'ha fet creure en possibilitats tot noves; però constato amb dolor creixent que aquesta bella embranzida no arriba a cristal·litzar en res concret.

No considero res concret el fet que s'hagi afluixat el cargol de la coerció social, que s'hagi arrancat un xic de benestar, de lleure i de llibertat. Certament, n'és de bell, això, i cada dia en gaudeixo, només de pensar que a les fàbriques ja no s'hi pateix com s'hi patia l'any que hi vaig viure aquesta existència. Però no s'ha canviat res de l'estructura de la màquina social, i quan l'empenta de juny s'haurà amortit, el cargol collarà sens dubte almenys tan durament com abans...

(...)

No és pas veritat que ens hàgim alliberat de l'obsessió de la comptabilitat que dominava la política de dreta. Ben al contrari, el drama del govern és que ha de tornar actualment a aquesta obsessió, de què erròniament havia cregut haver-se alliberat. No s'ha pas fet una inflació metòdica, únic mitjà de subordinar la comptabilitat a l'economia. Tornem a l'interès per l'equilibri pressupostari, pel préstec, per la "confiança", per preservar l'estimulant del profit capitalista, per l'obsessió de la balança comercial...⁴

(...)

Us ho predic, i en podem prendre nota: entrem en un període en què veurem a tots els països les més increïbles follies —i semblaran naturals. Cada cop hi haurà menys vida civil. Les preocupacions militars dominaran cada cop més tots els detalls de l'existència.

(...)

El capitalisme serà destruït, però no pas per la classe obrera. Serà destruït pel desenvolupament de la defensa nacional de cada país i reemplaçat per l'Estat totalitari. És aquesta la mena de revolució que tindrem. Un dia, feliçment, el ferro, el coure i el manganès seran insuficients, al món.

D'altra banda, hi ha un passatge ben curiós, en el llibre recent de Jouhaux i Cia: explica que la idea de l'"economia dirigida" va néixer entre els caps confederals davant l'espectacle de les dificultats trobades per la mobilització industrial. Es tracta, doncs, certament, d'una economia de guerra. El "Pla" sempre m'havia fet aquesta impressió, i heus-en aquí una confirmació innocent...

Notes:

Aquests esbossos de cartes Simone Weil els escrigué entre fi de febrer i mitjan març de 1937. Al penúltim hi anuncia a Belin que se'n va una temporada de París. El darrer de segur que ja és escrit a Montana. Belin era membre del Consell confederal de la CGT, un dels més resoludament pacifistes, i molt anticomunista.

- 1.- S'indigna per certes sancions infligides a obrers per delegats sindicals durant l'etapa oberta per l'ocupació de fàbriques de juny de 1936.
- 2.- Corre la brama d'una possible unió política entre el partit socialista i el comunista. Creu que, com ha passat a la CGT amb la unitat sindical, el partit socialista serà colonitzat pel comunista.
- 3.- Afirma que hi ha contradicció entre la política social que intenta fer el Front popular i les necessitats de la defensa nacional davant l'amenaça hitleriana. Si no es vol cedir en res a Alemanya, la cursa d'armaments s'endurà les conquestes de la victòria obrera de juny de 1936.
- 4.- Veu a venir les dificultats financeres a què sucumbirà el govern del Front popular.